اچو تہ ننڍڙي پُل بٽايون
مڪتب جو پنڌ سولو ٿاهيون
پنڌ ڪرڻ سان دير پُڄون ٿا
هلندي پُڄندي ٿڪجي پئون ٿا.

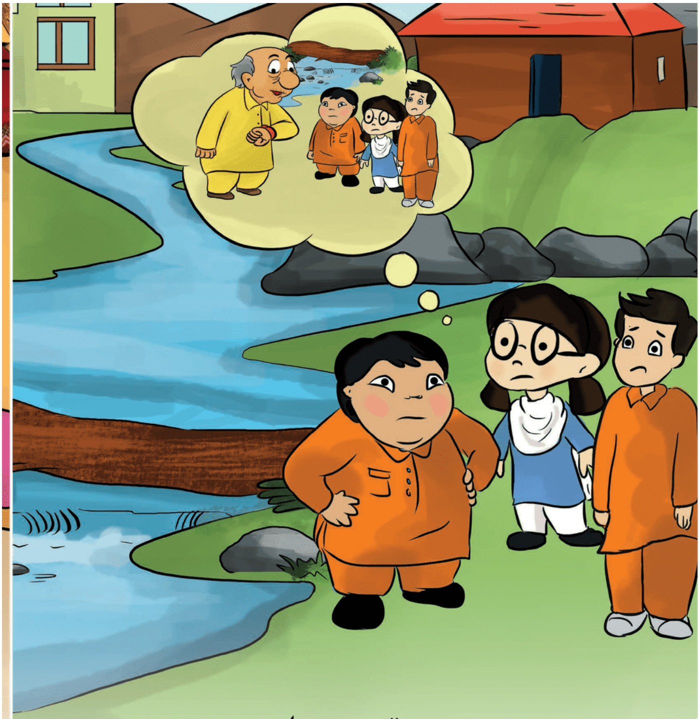

سبق وجي ٿو سارو پڙهجي
پاڻ وجون ٿا اُن کان رهجي
ٻين ٻارن کان پٺتي آهيون
ڳوٺ سڄي کي سو سمجهايون.

جانُو جڏهن بيمار ٿيو هو
ڊاڪٽر تڏهن دير پُڳو هو.
چاچي آچرَ پيي تہ چيو هو
سيني کان پرَ وسري ويو هو.

گڏجي سڏجي پاڻ ملهايون
ٻئي جي ڪارڻ چو واجهايون
پاڻ ٻه همت وارا آهيون
ڪاٺ جي ننڍڙي پُل ٿا ناهيون.

كاٺ كٽي اربيلي ايندي
ٻارن سان ٻانهن ٻيلي ٿيندي
هركو اُن ۾ هٿ ونڊيندو
واڍو پاءُ شمن ئي ٿيندو.

سادي سُودي پُل جو ٺهندي
وقت جي ڏاڍي بچت بہ ٿيندي
سُستيءَ کي سَڀ ڏُور ڀڄايون
اڇو تہ پنھنجو پنڌ گھٽايون.

ٻارن ننڍڙي پُل جو ناهي
ڳوٺ سڄي ۾ ٿي سَرهائي
سيئي هاڻ سويرَ پُڄن ٿا
وقت تي ڳڌجي سبق پڙهن ٿا.

بِگ بُڪس

BIG BOOKS

(پهرئين درجي لاءِ)

پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ (USAID-Pakistan Reading Project) يُو ايس ايڊ (USAID) جي مالي سهڪار سان عمل ۾ ايندڙ پنج سالہ پروگرام آهي. جنهن جو مقصد پاڪستان ۾ صوبائي ۽ علائقائي تعليم کاتي جي تعاون سان شروعاتي دَرجن جي شاگردن ۾ 'پڙهڻ' جي صلاحيتن ۾ بهتري آڻڻ آهي. ان سلسلي ۾ پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ پهرئين دَرجي جي شاگردن ۾ سنڌي پڙهڻ جي مهارتن کي وڌائڻ لاءِ هِي تدريسي مواد تيار ڪيو آهي.

بِگ بُڪس انهيءَ تدريسي مواد جو اهم حصو آهن. هي ڪتاب استاد، شاگردن آڏو 'وڏي آواز ۾ پڙهڻ' واري طريقي مطابق پڙهندا. 24 هفتن لاءِ 24 بِگ بُڪس لکيا ويا آهن، هر هفتي هڪ بِگ بُڪ پڙهايو ويندو. هر بِگ بُڪ جي پٺيان استادن لاءِ اُن هفتي جي پڙهڻ جي مهارتن لاءِ سرگرميون ڏنيون ويون آهن. وڏي آواز سان پڙهڻ دوران ان ڳالهہ جو خيال رکڻ گهرجي تہ شاگردن کي مڪمل ڪهاڻي پڙهي ٻڌائجي. بِگ بُڪس جون هي ڪهاڻيون لکڻ دؤران ڪيترن ئي اصولن کي نظر ۾ رکيو ويو آهي. مثال طور، مخصوص موضوعن جي چونڊ، شاگردن جي عمر ۽ ذهني سطح، مناسب لفظن جو ذخيرو، سادو اسلوب ۽ شاگردن جي دلچسپيءَ جي عنصر کي قائم رکڻ لاءِ واضح ۽ وڻندڙ تصويرون وغيره.

هن ڪاوش جي نتيجي ۾ استاد، شاگردن جي 'پڙهڻ' جي مهارتن: ڇپيل تصوُر، صوتي ڄاڻ، صوتيات، لفظن جو ذخيرو، رواني ۽ تفهيم جي صلاحيتن ۾ واڌارو آڻي سگهندا. هي بِگ بُڪس، اسڪول لائبريري جو حصو بڻجندا تہ جيئن ايندڙ شاگرد پڻ هنن ڪتابن مان لاڀ حاصل ڪري سگهن ۽ ٻولي سکڻ ۽ پڙهڻ ۾ دلچسپيءَ جو هِي سلسلو جاري رهي.

اسان کي اميد آهي تہ پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي هيءَ ڪاوش سنڌ جي پرائمري اسڪولن ۾ پڙهڻ جي معيار کي بهتر کان بهتر بڻائڻ ۾ ڀرپور ڪردار ادا ڪندي. پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ ۾ هيٺ ڏنل تعليمي ۽ تدريسي مواد شامل آهي:

- ٽي آءِ جي ماڊيولز
- ورڪ بُڪ
- سبقي منصوبا
- بِگ بُڪس
- فليش ڪارڊز
- سُر (Vowel) آوازن جا چارٽ
- ويڊيوز

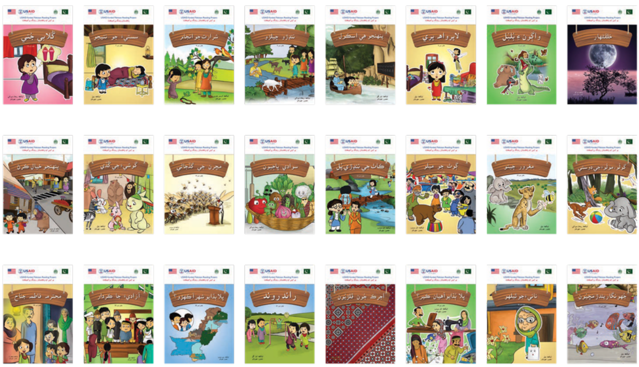

تدريسي مواد جي تياريءَ دؤران هن کي هر قسم جي غلطيءَ کان آجو رکڻ جي ڀرپور ڪوشش ڪئي وئي آهي. تنهن هوندي بہ استعمال دؤران جيڪڏهن ڪا ڪَمي نظر اچي تہ ان بابت مهرباني ڪري ٽُرت پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي صوبائي/ ضلعي آفيس کي ڄاڻ ڏني وڃي. ان سهڪار جي لاءِ اسان اوهان جا ٿورائتا رهنداسين.

اُستادن جي لاءِ هدايتون

پهريون ڏينهن (اڳڪٿي، اڳوٽي معلومات ۽ ڳالهه ٻولهه)

پڙهڻ کان پهريان

شاگردن کي نظم جو ٽائيٽل ڏيکاري پڇو ته:

- توهان جي خيال ۾ اڄ ڪهڙو نظم پڙهنداسين؟
- تصوير ۾ ڇا نظر اچي رهيو آهي؟

پڙهڻ دؤران

- پُل ڇا ٿيندي آهي؟
- ڊاڪٽر دير سان ڇو پهتو هو؟
- اسڪول ۾ ٻار ڪهڙي شيءِ کان رهجي وڃن پيا؟

پڙهڻ کان پوءِ

- چاچي گهُمڻ ڇا چيو هو؟
- ٻارن ڪهڙي پُل ٺاهڻ جو سوچيو؟
- ڪاٺ جي پُل ٺهڻ کان پوءِ ٻارن کي ڪهڙو فائدو مليو؟

ٻيو ڏينهن (آوازن جي مشق)

پڙهڻ کان پهريان

- شاگردن کان پڇو ته اڄ توهان ڪهڙو اکر/آواز سکيو آهي؟ (جواب: /اُو/) آوازن جي چارٽ مان ٻڌايو.
- توهان اهڙا لفظ ٻڌايو جن ۾ آواز /اُو/ هجي. (صُوف، چُوڙي، ٿُوري، ٿُوٺ)

پڙهڻ دؤران

- صفحو نمبر 7 ۾ ڏنل جملو 'سُستيءَ کي سڀ ڏُور ڀڄائيون' پڙهو ۽ شاگردن کان پڇو ته هن جملي ۾ اهڙا لفظ ٻڌائين جن ۾ اکر/آواز /اُو/ هجي. (جواب: ڏُور)
- لفظ 'ڏُور' کي تاڙي وڄرائي پدن ۾ پڙهايو. (/ڏُو/،/ر/)
- لفظ 'ڏُور' ۾ گهڻا پد/آواز آهن؟ (جواب: ٻه)

ٽيون ڏينهن (لفظن جو ذخيرو، سنڌي ۽ ٻي ڪا مادري زبان)

پڙهڻ کان پهريان

(ٿي سگهي ٿو ته توهان جي ڪلاس ۾ ڪجھ اهڙا ٻار موجود هجن جن جي مادري ٻولي سنڌي نه هجي، ان صورت ۾ هي سوال توهان انهن ٻارن کان پڇندؤ).

- شاگردن کي نظم جي ٽائيٽل تي 'پُل' ڏيکاري پڇو ته توهان جي ٻوليءَ ۾ پُل کي ڇا چوندا آهن؟

پڙهڻ دؤران

- صفحو نمبر 6 تي 'وادي' جي تصوير ڏيکاري شاگردن کان پڇو ته توهان جي ٻوليءَ ۾ وادي کي ڇا چوندا آهن؟
- صفحي نمبر 8 تي جملو 'ٻارن ننڍڙي پُل جو ٺاهي، ڳوٺ سڄي ۾ ٿي سرهائي' کي تاثرات سان ادا ڪري انهن جي ٻولي ۾ ورجائڻ لاءِ چئو.

چوٿون ڏينهن (ڇپيل تصور)

پڙهڻ کان پهريان

- ٻارن کي ڪتاب جو اڳيون ۽ پويون حصو ڏيکاريو، نظم جي عنوان طرف اشارو ڪري ان جو نالو پڙهو گڏوگڏ ليکڪ ۽ مصور جا نالا پڙهي ٻڌايو.

پڙهڻ دؤران

- نظم کولي پڇو ڪٿان کان پڙهڻ شروع ڪنداسين؟
- پهرئين سِٽ ختم ڪرڻ کان پوءِ سوال ڪيو ته هاڻي اسان کي ڪهڙي سِٽ پڙهڻ گهرجي؟

پڙهڻ کان پوءِ

- نظم جو ڪو به صفحو کولي پڇو ته صفحو نمبر ڪٿي لکيل آهي؟
- ان صفحي جو آخري لفظ ڪهڙو/ڪٿي آهي؟

پنجون ڏينهن (لفظن جو ذخيرو، پهاڪا ۽ اصطلاح)

پڙهڻ دؤران

- صفحي نمبر 1 ۾ جملو 'مڪتب جو پنڌ سولو ٺاهيون' پڙهو ۽ معنيٰ ٻڌايو 'اسڪول' پوءِ مثال ڏيو. (اسان جي مڪتب جو نالو ____ آهي) اهڙيءَ طرح ٻيا جملا ٺاهڻ ۾ شاگردن جي مدد ڪيو.
- صفحي نمبر 6 ۾ جملو 'ٻارن سان ٻانهن ٻيلي ٿيندي' پڙهو ۽ معنيٰ ٻڌايو 'مدد ڪندڙ' پوءِ مثال ڏيو. (ڪم وقت هڪ ٻئي سان ٻانهن ٻيلي ٿيڻ گهرجي) اهڙيءَ طرح ٻيا جملا ٺاهڻ ۾ شاگردن جي مدد ڪيو.
- صفحي نمبر 5 ۾ 'هِمٿ' کي جملن ۾ استعمال ڪرايو.
- صفحي نمبر 8 ۾ 'سوير' کي جملن ۾ استعمال ڪرايو.

ڇهون ڏينهن (ڳالهه ٻولهه، ڪهاڻيءَ جو ذاتي زندگيءَ سان ڳانڍاپو)

پڙهڻ کان پهريان

- ڳوٺ جا ٻار اسڪول ۾ ڀين ٻارن کان پٺتي ڇو هئا؟
- توهان جي اسڪول جي آس پاس ڪهڙيون جايون آهن؟
- اسڪول دير سان اچڻ وارن ٻارن کي ڪهڙو نقصان ٿيندو؟

پڙهڻ دؤران

- ٻارن پُل بڻائڻ جو ڇو سوچيو؟
- پُل ٺاهڻ لاءِ ٻارن سان ڪير ٻانهن ٻيلي ٿيا؟
- ٻارن جي ڳوٺ ۾ سرهائي ڪيئن ٿي؟

پڙهڻ کان پوءِ

- توهان جي ڳوٺ/علائقي جي ڀرسان ڪاپل آهي؟
- گڏجي ڪم ڪرڻ جا ڪهڙا فائدا آهن؟
- توهان انهن ٻارن جي جاءِ تي هجو ته ڇا ڪيو ها؟

www.pakreading.org

This publication is made possible by the support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). It is produced by the USAID-funded Pakistan Reading Project in collaboration with the provincial/regional government. The contents are the sole responsibility of the project and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

هن اشاعت جي فراهمي آمريڪي عوام جي سهڪار سان بين الاقوامي ترقيءَ جي آمريڪي اداري طرفان ڪئي وئي آهي. هي دستاويز يو ايس ايڊ-پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ، صوبائي/ علائقائي حڪومتن جي تعاون ۽ ڀائيواري سان تيار ڪيو آهي. هن اشاعت جي مڪمل ذميواري پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي آهي ۽ ضروري نه آهي ته هي يو ايس ايڊ يا آمريڪي حڪومت جي نظريي جي عڪاسي ڪندي هجي.